

Rechtskrondig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen

Abonnement : 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER : Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Postchecknummer : 3185.22

INHOUD :

René VICTOR. — *Onderhoudsgeld na uitspraak der echtscheiding.*

RECHTSPRAAK.

Burgerlijke Rechtbank Antwerpen. 1e kamer. — 4 Maart 1933. — *Onderhoudspensioenen na echtscheiding. — Veranderlijk karakter.*
Boetstraffelijke Rechtbank Antwerpen. — 6e kamer. — 9 Mei 1934. — *Raadkamer. — Bevel tegen bepaalde personen. — Geen stilzwijgend bevel van niet-vervolgving tegen andere personen.*
Burgerlijke Rechtbank Dendermonde. — 3e kamer. — 14 Juli 1932. — *Bevoegdheid in burgerlijke zaken. — Mobiliare vordering. — Plaats waar verbintenis ontstond. — Betwisting der verbintenis zelf. — Aansprakelijkheid van derden. — Verhaal van aansprakelijken persoon tegen den schuldlige.*
Boetstraffelijke Rechtbank Turnhout. — 16 December 1933. — *Strafrecht. — Vernieling van scheidsmuur. — Bewering dat gebouwd op grond van afbreker. — Strafbaar feit.*
Burgerlijke Rechtbank Dendermonde. — 19 Mei

1934. — *Gemeenschap van goederen. — Rente. — Wederbelegging. — Van welke gelden ? in welke voorwerpen. — Vorm. — Verkoop van roerende goederen tusschen man en vrouw. — Faillissement. — Goederen behoorende aan de vrouw. — Burgerlijke rechtspleging. — Aanhangigheid.*
Vrederecht van Mol. — 12 September 1933. — *Pachtwetgeving. — Mondelinge pachtovereenkomst. — Verkoop van verpacht goed. — Opzegging twee jaar op voorhand door koper. — Geldigheid.*
Vrederecht te Antwerpen. — 4e kanton. — 9 Mei 1934. — *Auteursrecht. — Publiceering. — Tijdschrift ? — Zedelijkheidsgehalte. — Recht van den schrijver. — Schade.*
Vrederecht Antwerpen. — 2e kanton. — 31 Mei 1934. — *Arbeidsongevallen. — Herziening. — Begin van het termijn van drie jaar.*

UIT DE PERS.

MEDEDEELINGEN.

BALIELEVEN.

RECHTERLIJK LEVEN.

ONDERHOUDSGELD NA UITSpraak DER ECHTScheIDING

De interpretatie van art. 301 van B. W., dat voorziet dat er aan den echtgenoot na de uitspraak der echtscheiding een onderhoudsgeld kan toegekend worden, is gedurende zeer langen tijd een twistvraag geweest in de rechtsleer en in de rechtspraak. Het kwam er op aan te weten of dit pensioen, dat bij de uitspraak der echtscheiding werd vastgesteld, al of niet veranderlijk was en verhoogd of verlaagd kon worden naar gelang de inkomsten en de behoeften van elk der partijen.

Op eerste zicht schijnt desaan gaande geen twijfel te kunnen ontstaan. Inderdaad het is een onbetwistbaar beginsel dat een onderhoudsgeld van nature steeds veranderlijk is en dat het volgens de omstandigheden kan vermeerderd of verminderd worden. Vermits art. 301 van het B. W. het steungeld, dat aan een der echtgenooten wordt verstrekt, befist als onderhoudspensioen, schijnt dit steungeld noodzakelijkerwijze dezelfde karakters te hebben als elk onderhoudspensioen in het algemeen en vatbaar te zijn voor verhooging of verlaging. Zulks is des te meer het geval daar hetzelfde artikel 301 in fine verklaart dat het pensioen kan afgeschaft worden wanneer het niet meer noodzakelijk is. Waar de afschaffing mogelijk is dient stellig ook de vermindering mogelijk geacht te worden en de wetgever heeft zonder twijfel door den tekst zelf van art. 301 het veranderlijk karakter van het onderhoudspensioen na de echtscheiding in het licht gesteld.

Dit is nochtans niet de meening geweest van een gedeelte der rechtspraak. De tegenstrevers van de hierboven aangeduide stelling houden staan dat door de uitspraak der echtscheiding elke band tusschen man en vrouw verbroken is en dat de onderhoudsplicht, die zijn grond vindt in den huwelijksband, vanaf het oogenblik der uitspraak van de echtscheiding geen reden van bestaan meer heeft. Men mag dan ook, wordt door de aanhangers van deze stelling beweerd, het woord onderhoudspensioen niet in letterlijken zin opnemen; in werkelijkheid is dit steungeld een schadevergoeding, die toegekend wordt aan den verongelijken echtgenoot, die anders door de echtscheiding zou te lijden hebben, niettegenstaande hem persoonlijk geen enkel verwijt treft. Het gevolg van deze redeneering is, dat, vermits het steungeld een schadevergoeding vormt, deze vergoeding noodzakelijk onveranderlijk is en volstrekt vreemd blijft aan de wisselvalligheden van den geldelijken toestand der partijen. Enkel en alleen is de afschaffing mogelijk omdat de tekst het klaar en duidelijk voorziet en omdat de vergoeding trouwens geen reden van bestaan meer heeft in geval

de echtgenoot, die het steungeld bekomt, er geen behoefte meer aan heeft.

De verschillende gegevens waarop deze meening gesteund wordt zijn op uitstekende wijze uiteengezet in een artikel verschenen in « La Belgique judiciaire » van het jaar 1912 (Kol. 97) : « Du caractère de la pension alimentaire établi par l'art. 301, du C. C. », door P. Servais.

Wanneer men nu de stelling aanneemt, zoals Servais dit aan de hand van een rijk materiaal verdedigt, dat het onderhoudspensioen van art. 301 eigenlijk een vergoeding is, is daardoor nog niet noodzakelijk de vraag naar het al of niet veranderlijk karakter dezer vergoeding opgelost. Er werd door talrijke schrijvers staande gehouden dat, al is ook het pensioen van art. 301 in den grond een vergoeding, deze vergoeding het bijzonder kenmerk draagt al de eigenschappen van het gewoon onderhoudspensioen te bezitten en bijgevolg ook veranderlijk van aard te zijn.

Laurent neemt de theorie der vergoeding niet aan en beweert dat het steungeld een gewoon onderhoudspensioen is en de stelling der veranderlijkheid van dit pensioen wordt door hem hardnekkig verdedigd (deel III, 310).

Doch Baudry Lacantinerie, die het beginsel der vergoeding aanneemt, beweert dat het een vergoeding van bijzondere aard is, die verleend wordt in den vorm van een gewoon onderhoudspensioen en dat bijgevolg deze vergoeding noodzakelijk veranderlijk is en hoeft te dalen of te stijgen naar gelang de middelen en de behoeften van de gewezen echtgenooten. (deel IV. 290).

Ook de jongste rechtsleer, namelijk het groote werk van Piérard, is volkomen in dien zin (Piérard, Divorce et séparation de corps, deel II Nr. 760 en 763). Deze schrijver verklaart uitdrukkelijk dat naar zijn oordeel het onderhoudspensioen van art. 301 essentieel veranderlijk is.

Ook Planiol en Ripert in hun lijvig leerboek van het burgerlijk recht nemen volkomen het veranderlijk karakter van het pensioen aan (Planiol et Ripert, Traité pratique du droit civil français, deel II, 640).

Het blijkt hieruit dat de beste rechtsgeleerden t'akkoord zijn aangaande dit beginsel, dat trouwens in overeenstemming is met de gezonde rede en met het rechtvaardigheidsgevoel.

Het Belgisch Hof van Verbreking heeft echter door zijn arrest van 27 October 1927 (Pas. I. 316) een einde gesteld aan de bestaande betwistingen en beslist tegen de rechtsleer in en tegen het overwegend gedeelte der vroegere rechtspraak, dat het pensioen toegekend ingevolge art. 301 onveranderlijk

739

dient te zijn. Het arrest steunt zich op het argument dat vanaf het oogenblik der uitspraak van de echtscheiding alle verplichting tot onderstand tusschen de gewezen echtgenooten ophoudt en dat bijgevolg het veranderlijk karakter van het gewone onderhoudspensioen, spruitende uit het huwelijk, niet aan te nemen is bij het pensioen voorzien door art. 301.

Het leek wel of dit arrest thans klaar en duidelijk de betwisting definitief had beslecht. Er zijn nochtans sedert dit arrest geveld werd een paar belangrijke nieuwe wetten uitgevaardigd die stellig van aard zijn om aan het vraagstuk een nieuwe wending te geven.

De wet van 14 Januari 1928 heeft een nieuw delict doen ontstaan namelijk het in gebreke blijven van het betalen van onderhoudsgeld, dat door een der echtgenooten aan den anderen verschuldigd is.

Bij het begin der toepassing van deze wet kwam het er op aan te weten of dit delict zou kunnen bestaan ten laste van een gewezen echtgenoot na de uitspraak der echtscheiding. De rechtspraak velde aangaande dit punt tegenstrijdige beslissingen tot eindelijk het Hof van Cassatie de vraag oploste door zijn arrest van 17 Februari 1930. Door dit arrest werd vastgesteld dat het bijzonder delict der wet van 1928 niet kan bestaan tusschen gescheiden echtgenooten. (Verbr. 17 Februari 1930, Belgique judiciaire 1930, col. 161).

Door deze beslissing was het Hof van Verbreking volkomen logisch in zijn rechtspraak. Wanneer het Hof door zijn arrest van 27 October 1927 beslist had dat tusschen gescheiden echtgenooten geen onderhoudspensioen kon bestaan, daar alle huwelijksbanden verbroken waren, was het om dezelfde reden uitgesloten dat er na de echtscheiding een delict zou kunnen bestaan wegens het in gebreke blijven van betalen van onderhoudsgeld. De arresten van 1927 en 1930 sluiten logisch aan bij elkaar.

De wetgever heeft het echter anders gemeend en heeft te kennen gegeven dat hij geen vrede had met de uitspraak van het Hof van Verbreking en door de wet van 30 Mei 1931 is er bepaald geworden dat het wanbedrijf wegens verlaten van familie ook op gescheiden echtgenooten toepasselijk is.

De memorie van toelichting voor deze laatste wet gewaagt van de rechtspraak van het Hof van Verbreking en drukt zich dan uit als volgt :

« Quoi qu'il en soit, l'article 212 et l'article 301 procèdent d'une seule et même idée gé-

740

rale, suivant laquelle le mariage comporte un devoir d'assistance réciproque et l'on ne peut s'y soustraire sans s'exposer à la nécessité d'une compensation. »

Uit den tekst zelf der wet van 1931 en uit de memorie van toelichting blijkt het dus ten stelligste dat de wetgever niet gewild heeft dat men het onderhoudspensioen voorzien door art. 301 B. W. enkel zou beschouwen als een onveranderlijke vergoeding doch wel als een vergoeding die het speciaal karakter van het onderhoudspensioen draagt en die bijgevolg ook, zoals elk onderhoudspensioen, onderhevig is aan vermeerdering en vermindering, des te meer daar art. 301 zelf de eventuele afschaffing van het pensioen voorziet.

Na de wet van 1931 heeft zonder twijfel het arrest van het Hof van Verbreking van 1927 zijn waarde verloren. Niet enkel was dit arrest strijdig met heel de rechtsleer, doch nadat thans de wetgever duidelijk zijn meening heeft te kennen gegeven, kan onmogelijk de rechtspraak van het Hof van Cassatie behouden blijven.

Het zou trouwens ondenkbaar zijn en alle rechtvaardigheidsgevoel in opstand brengen dat iemand, die in een periode van welstand veroordeeld werd tot het betalen van een hoog onderhoudspensioen, zou kunnen veroordeeld worden tot correctionneele straffen ingevolge de wet van 30 Mei 1931, wanneer hij later noodgedwongen in de onmogelijkheid verkeert nog langer dit hoog pensioen te blijven voldoen. Van den eenen kant zou art. 301 geen vermindering van het onderhoudspensioen mogelijk maken en van den anderen kant zou toch de boetstraffelijke rechtbank gehouden zijn ongenadig dengene te straffen die noodgedwongen in gebreke blijft. Zulks zou een onrechtvaardigheid zijn waartegen noodzakelijk het rechtsbewustzijn zich verzet.

Het vraagstuk heeft een zeer actuele betekenis, daar het in den tegenwoordigen crisistijd maar al te dikwijls voorkomt dat de pensioenen, uitgesproken bij echtscheiding tijdens de jaren van economischen bloei, thans volstrekt niet meer in verhouding zijn met de veranderde toestanden.

De rechtspraak heeft dit noodzakelijk moeten voelen en het Hof van Cassatie is dan ook niet blindelings gevolgd geworden. Het hieronder gepubliceerd belangrijk vonnis der Rechtbank van Antwerpen heeft volledig de beschouwingen aangenomen in dit artikel ontwikkeld. Het kan geen twijfel lijden dat de rechtspraak in dien zin zal moeten voortgaan.

René VICTOR.

RECHTSPRAAK

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1ste KAMER. — 4 MAART 1933.

Voorzitter : M. Malgaud.
Pleiters : Mters R. Victor t/ G. Winkelmolen.

ONDERHOUDSPENSIOEN NA ECHTScheIDING. — VERANDERLIJK KARAKTER.

Het pensioen toegekend tusschen gescheiden echtgenooten ingevolge art. 301 B. W. is veranderlijk en kan verminderd of vermeerderd worden volgens behoeften en inkomsten van de partijen. Al is dit pensioen in den grond een schadeoosstelling in het voordeel van den echtgenoot, die de echtscheiding bekomt, toch heeft deze schadeoosstelling een veranderlijk karakter. Na de bepalingen der wet van 31 Mei 1931 zou het

indruischen tegen alle logica en tegen alle rechtvaardigheidsbegrip te beweren dat het pensioen voorzien door art. 301 onveranderlijk van aard zou zijn.

D. M. t/ echtgenoot

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;

Gezien de stukken van het geding ;
Aangezien aanlegger veroordeeld werd tot het betalen van een maandelijksch onderhoudsgeld van 500 fr. aan zijn gewezen vrouw, krachtens het vonnis van 12 Augustus 1924, hetwelk de echtscheiding tusschen partijen aanvaardde ;

Aangezien de vraag strekt tot de ontlasting of minstens tot de verlaging van gezegd onderhoudspensioen ;

Aangezien verweerster opwerpt dat de

vraag tot vermindering van de toegekende som niet ontvankelijk is, om reden dat het door art. 301 van het B. W. voorziene onderhoudsgeld een vergoeding daarstelt, die eens vastgesteld, niet meer kan gewijzigd worden;

Aangezien het grootste gedeelte der rechtsgeleerden aanneemt, dat het door art. 301 van het B. W. voorziene pensioen al is het in den grond een vergoeding, al de kenmerken van het gewoon onderhoudspensioen draagt en bijgevolg verlaagd of verhoogd kan worden volgens de middelen en de behoeften der partijen;

(Piérard, *Divorce et Séparation de corps* D. II, No 760-761-763. — Planiol et Ripert, *Drt. civil*, D. II, No 640; — *Contra*: Cass. 27.X.27. Pand. pér. 1928 p. II - Baudry-Lacantinerie *Drt. civil* D. IV, No 290)

Dat inderdaad de door art. 301 toegekende vergoeding een schadeloosstelling uitmaakt ten voordeele van den echtgenoot die de echtscheiding bekamt voor het verlies van zijn recht tot onderstandsgeld;

Dat gezegde schadeloosstelling bijgevolg slechts gerechtvaardigd is in de mate waarin de hulp van de in 't ongelijk gestelde partij mag ingeroepen worden;

Dat daaruit volgt dat deze vergoeding noodzakelijk veranderlijk is en dient te dalen of te stijgen met de middelen en behoeften van de gewezen echtgenooten;

Aangezien dit stelsel een bijzondere bekrachtiging vindt in de wet van 31 Mei 1931;

Dat inderdaad uit de verhandelingen der kamers spruit dat de wetgever aangenomen heeft dat de door art. 122 en 301 voorziene onderhoudspensioenen werkelijk op het zelfde beginsel berusten, te weten op den steun tot onderhoud;

Dat overigens de wetgever verplicht werd, eens dat hij een nieuw wanbedrijf deed ontstaan bij het in gebreke blijven van het betalen van het door artikel 301 voorzien onderstandsgeld, dit onderstandsgeld als veranderlijk te aanzien;

Dat inderdaad het tegen de logica en vooral tegen alle rechtvaardigheidsbegrip zou indruischen dat van den eenen kant een persoon door de strafwet zou getroffen worden wegens het in gebreke blijven van een pensioen na echtscheiding te betalen, dan wanneer hij materieel in de onmogelijkheid verkeert deze betaling te doen en dat hij van den anderen kant over geen enkel rechtsmiddel zou beschikken om het bedrag van het vastgesteld pensioen te doen wijzigen volgens middelen en behoeften;

Aangezien uit die beschouwingen spruit dat de vraag tot vermindering van het onderstandsgeld op voorhand niet kan geweigerd worden, en dat vooraleer ten gronde te beslissen het noodzakelijk is na te gaan in hoeverre aanlegger in de onmogelijkheid verkeert het vastgesteld onderstandsgeld te betalen;

OM DEZE REDENEN :

De Rechtbank, alle andere of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende, alvorens recht te doen ten gronde, stelt als deskundigen aan de heeren Leclef, Van Deuren en Wauters, geneesheeren te Antwerpen, dewelke bij gemis aan een minnelijke aanstelling van een of drie deskundigen in een beredeneerd verslag, hetwelk zij onder eed zullen bevestigen op het oogenblik der nederlegging in handen van den heer Voorzitter dezer kamer of van den magistraat die hem zal vervangen, de gezondheidstoestand van aanlegger en den graad zijner werkonbekwaamheid zullen bepalen;

Om daarna besloten en gevonnist te worden als naar recht.

BOETSTRAFFELIJKE RECHTBANK VAN ANTWERPEN

6e KAMER — 9 MEI 1934

Voorzitter, eenig rechter : M. Anthonis.
Openbaar Ministerie : M. Beckmans.
Pleiters : MM. Sano, De Baeck, De Weerd en Maeterlinck.

RAADKAMER. — BEVEL TEGEN BEPAALDE PERSONEN. — GEEN STILZWIJGEND BEVEL VAN NIET-VERVOLGING TEGEN ANDERE PERSONEN.

De Raadkamer heeft een beperkte zending en moet maar alleen uitspreken over de feiten en tegenover betichten in het eindrekvisitorium van het Openbaar Ministerie aangehaald.

De thesis, volgens dewelke een verzendingsbevel tegen een betichte, na in onderzoekstelling tegen door het onderzoek te bepalen personen, een stilzwijgend bevel van niet-vervolgung daarstelt ten voordeele van alle de andere personen, is in tegenstrijd met art. 128 en volgende van het Wetboek van Strafvordering.

Wwe Criar en O. M. t/ Verheyen en de vennootschap Van Looy & C° en Okamura Kurikatzu en Reederij Kukosai Kisu Kabushiki Kaisha.

Gezien de dagvaarding van den Heer Procureur des Konings in dato 30 September 1932 ingevolge bevel der Raadkamer van Antwerpen in dato 13 Juli 1932, waarbij voor de

Boetstraffelijke Rechtbank wordt verzonden de genaamde Verheyen Petrus, onder betichting als hebbende bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg, den dood van Criar Eduardus veroorzaakt en waarbij als burgerlijk verantwoordelijk wordt opgeroepen de Vennootschap « Van Looy & C° ».

Gezien de rechtstreeksche dagvaarding der Wwe. Criar in dato 16 November 1933 bij dewelke voor dezelfde rechtbank en voor hetzelfde feit in betichting wordt gesteld de genaamde Kurikatzu Okamaru, tweede stuurman en als burgerlijk verantwoordelijk de reederij Kukosai Kisu Kabushiki Kaisha;

Aangezien op 29 December 1931 het slachtoffer Criar Eduardus werkzaam was aan boord van s.s. « Vancouver Maru », gemeerd aan af-dak 13a der Scheldekaaien, het schip eigendom zijnde der Reederij Kukosai Kisu Kabushiki Kaisha; dat het slachtoffer er werkte voor rekening van de stouwersfirma Joseph Van Looy & C°, welke als sailbaar ter plaats had de genaamde Van Looy Simon en als foreman der werkliedenploeg, waarbij Criar, betichte Verheyen Petrus; de kapitein van het schip had van zijnen kant den tweeden stuurman Okamura aangesteld voor het toezicht van alle los en vast materiaal het schip toebehoorende;

Aangezien gedurende dezen arbeid de ploeg werklieden, waaronder Criar, hun werk aan het onderste tusschendeck hadden voltooid en daarop moesten beginnen het bovenste tusschen te laden, dat te dien einde het luik moest toegeleid en door werklieden bestatigd werd dat een gebint niet goed in zijn kam viel en een weinig te hoog uitstak, waardoor de luikplanken niet loodvast lagen en wankelden; dat om de stevigheid te verzekeren en het gevaar te beletten de werklieden onder luikplanken langs eenen kant kleine plankjes plaatsten en de luikplanken onderling verbonden met kabelgaren; dat tengevolge dezer handelwijze de luikplanken vast lagen, maar de schutting van het luik, waarin de planken moesten rusten, even zoo veel kleiner was geworden, zoodanig dat tengevolge van alle soorten van omstandigheden, de luikplanken over dien overblijvende boord konden wegschuiven en dan kantelen;

Aangezien het slachtoffer Criar alzoo verongelukte, een der planken waarop hij weg en weer ging om een hijsch ijzer los te maken, omgekanteld zijnde, met het gevolg dat hij in het ruim van het schip viel van 8 meters hoog en stierf tengevolge schedelbreuk;

Aangezien tengevolge dezer feiten op 29 December 1931 het parket een onderzoek instelde tegen « door het onderzoek te bepalen personen » en de benoeming vorderde van een deskundige, ten einde de verantwoordelijkheid vast te stellen;

Aangezien de deskundige op 14 Januari 1932 zijn verslag indiende en tot de gevolgtrekking kwam, dat de tweede stuurman van het schip en Verheyen, de foreman, moesten verantwoordelijk gehouden worden voor den dood van het slachtoffer;

Aangezien ingevolge het deskundig verslag het onderzoek werd voortgezet en in betichting werden gesteld : de foreman Verheyen en de sailbaas Van Looy Simon; dat de tweede stuurman, die met het schip was afgevaren en niet meer op Antwerpen vaarde, niet kon onderhoord worden en niet in betichting werd gesteld; dat bij eindrekvisitorium de verzending van Verheyen werd gevraagd, alsmede een bevel van niet-vervolgung ten voordeele van Van Looy Simon, dat de Raadkamer dit rekvisitorium volgde;

Aangezien op 28 November 1932 de rechtbank de zaak op onbepaalde datum uitstelde ten einde de weduwe van het slachtoffer toe te laten zich als burgerlijke partij aan te stellen en daartoe de kosteloze rechtspleging te bekomen; dat zij nadien door haar raadsman aan het parket vroeg het onderzoek te heropenen om zich nog voor den onderzoeksrechter te kunnen aanstellen, dat daaraan nochtans geen gevolg werd gegeven en de zaak in denzelfden staat voor de Rechtbank werd gebracht, terwijl de belanghebbende dan door rechtstreeksche dagvaarding den tweeden stuurman van het schip voor de Rechtbank opriep als betichte en de reederij als burgerlijk verantwoordelijk;

ONTVANKELIJKHEID DER RECHTSTREEKSCHER DAGING :

Aangezien de rechtstreeksche gedaagde partij de niet ontvankelijkheid der rechtstreeksche daging opwerpt, daar de Raadkamer, door haar bevel, alleen den foreman Verheyen voor de Boetstraffelijke Rechtbank heeft verzonden en die beslissing een stilzwijgend bevel van niet-vervolgung ten voordeele van alle andere mogelijke verantwoordelijke personen uitmaakt;

Aangezien die bewering alleen berusten kan op het juridisch stelsel, waarbij de onderzoeksrechter de verplichting heeft, alle mogelijke strafbare personen voor het onderzochte feit op te zoeken en in betichting te stellen; dat na hem de Raadkamer, die de eindbekroning uitmaken moet van het voorafgaandelijk onderzoek, ook die verplichting heeft en zoodus nu hunner beider tusschenkomst geen strafbare personen van het feit meer bestaan als deze welke ten laatsten titel als betichten er zijn voor verzonden naar de Rechtbank; alle andere personen, die dus op de eene of andere manier aan het feit zouden kunnen hebben mede-

gewerkt, zien alzoo ten hunnen voordeele, zelfs wanneer ze nooit in betichting werden gesteld, noch door het in onderzoekstellend rekvisitorium, noch door den onderzoeksrechter, noch door het eindrekvisitorium, noch door bevel der Raadkamer, een bevel van niet-vervolgung uitspreken.

Aangezien het onmiddellijk opvallend is dat gansch deze thesis in tegenstrijdigheid is met artikel 128 en volgende van het wetboek van rechtspleging in strafzaken, waar immers wordt gesproken van « de verdachte ». Zoo zegt artikel 128: « Indien de rechters der Raadkamer van gevoelen zijn, dat de daad noch misdaad, noch wanbedrijf, noch overtreding uitmaakt of dat er tegen den verdachte geen bezwaren bestaan, zal er verklaard worden, dat er geen verder gevolg dient te worden gegeven; indien de verdachte is aangehouden zal hij in vrijheid worden gesteld. » Artikel 129 herhaalt: « De verdachte zal voor de politie-rechtbank worden verzonden »; artikel 130 zegt: « De betichte zal voor de boetstraffelijke rechtbank verzonden worden », enz.

Aangezien dit alles dus wel schijnt te bewijzen, dat in het gedacht van den wetgever de Raadkamer eene beperkte zending heeft en maar alleen moet uitspreken over de feiten en betichten in het eindrekvisitorium van het Openbaar Ministerie aangehaald;

Aangezien het vooruitgezette stelsel dus niet steunen kan op de wetsbepalingen van Boek I, Hoofdstuk IX, van het wetboek van rechtspleging in strafzaken, en zijne basis ergens anders moet gaan zoeken; deze basis kan enkel en alleen gevonden worden in artikel 226 van het wetboek van rechtspleging in strafzaken, welke deel uitmaakt van Boek I, handelende van de zaken die aan de kennis van de Jury onderworpen zijn en waarvan Hoofdstuk I handelt over de inbeschuldigingstelling :

« Het Hof zal, zegt art. 226, bij een en zelfde arrest uitspraak doen over de samenhangende misdrijven, waarvan de stukken voor hetzelfde gelijktijdig voorgebracht zijn. »

Ingevolge deze macht heeft ontgensprekelijk de kamer van inbeschuldigingstelling het recht andere personen in betichting te stellen als deze die in het eindrekvisitorium voorzien zijn, zij kan alles tot zich trekken en zich zelfs in het onderzoek mengen;

Aangezien het te onderzoeken valt of dit artikel van toepassing zijn kan op de Raadkamer en dan, wanneer men tot die buitengewone uitbreiding komt of dan de Raadkamer de verplichting wordt opgelegd zoo te handelen, eenige voorwaarde om aan hare bevelen de buitengewone kracht te verleenen, welke men hen toekennen wil;

Aangezien de rechtspraak het stelsel niet schijnt aan te nemen, vermits het Verbrekingshof besliste op 12 October 1909, « dat de rechtstreeksche daging ontvankelijk is, dan wanneer, na het verzendingsbevel van zekere personen, er door de rechtstreeksche dagende partij, voor hetzelfde feit andere personen in betichting worden gesteld, van dewelke voor de Raadkamer geen sprake was, vermits, zegt het arrest, in dit geval zeker het bevel der Raadkamer niet beslist, dat er tegen die rechtstreeksche gedaagde personen geen reden tot vervolging bestaat. — Verbrekingshof, 12 October 1909. Pas. 1, 1909, 389.

Een ander arrest van verbreking van 14 Juli 1909 bevestigt deze thesis op onrechtstreeksche wijze, met te beslissen dat in geval van algemeen bevel van niet-vervolgung, zonder eenige in betichting stelling, noch onderzoeksrechter, noch Raadkamer ontlast waren van de zaak en dus niemand, zelfs het Openbaar Ministerie niet, het recht had rechtstreeks te dagvaarden. — Verbrekingshof, 14 Juni 1909, Pas. I, 1909, 311.

Een arrest van het Beroepshof van Gent van 10 November 1915, beslist ook dat bij verzending van een of meer betichten, de Raadkamer niet stilzwijgend beslist dat er geene reden tot vervolging bestaat tegen anderen. — Beroepshof Gent, 10 November 1919, Pas. 1915-16-11-196.

Een tweede arrest van Gent van 29 Mei 1862 beslist, dat de Raadkamer zich moet onthouden uit te spreken over feiten en personen, niet in het rekvisitorium van den Heer Procureur des Konings voorzien, vermits deze alleen het recht van vervolging bezit; zulke macht, zegt het arrest, behoort alleen en onbetwistbaar ingevolge artikel 235 aan de kamer van inbeschuldigingstelling, indien uit de voorgebrachte stukken volgt, dat zelfs zonder nieuw onderzoek er genoegzame bezwaren bestaan, ook te verzenden andere personen als deze in het rekvisitorium vermeld en dit voor samenhangende feiten.

Aangezien wel is waar een enkel arrest van Verbreking van 28 Maart 1843, B. J., 1, 1843, p. 1319, het tegenovergestelde schijnt aan te nemen met te beslissen in de volgende bewoordingen :

« Gezien art. 226 wetboek van rechtspleging » in strafzaken aan de kamer van inbeschuldigingstelling de verplichting oplegt door eenzelfde arrest te beslissen over al de samenhangende misdrijven, waar de stukken terzelfdertijd zijn van voorgebracht; dat ze zoodoende hunne opzoekingen moeten uitbreiden aan alle feiten en verzenden als samenhangend al diegenen tegen dewelke het onderzoek genoegzame bezwaren opleveren kan »;

dat art. 226 maar eene toepassing is van een algemeen aangenomen principe, waardoor niet wordt toegelaten het onderzoek en vonnis van samenhangende misdrijven of delicten te verdelven;

Gezien in huidige geval de Raadkamer niet meer als de kamer van inbeschuldigingstelling, zich niet spontaan met de zaak hebben gelast, dat het arrest niets anders heeft gedaan als uitgesproken over samenhangende misdrijven, waarvan de stukken terzelfdertijd waren voorgebracht en alzoo art. 226 heeft toegepast.

Aangezien dit arrest dus aan de Raadkamer de macht van de kamer van inbeschuldiging toekent, maar eens die macht zelfs erkend, is het eene verplichting geworden. De rechtsgeleerden zeggen « neen », de samenvoeging is niet verplichtend voor de rechtbanken en het niet naleven van artikel 226 van het wetboek van rechtspleging in strafzaken levert geen middel tot verbreking en is zelfs geen hindernis tot het uitvoeren van de openbare aktie tegen samenhangende delicten, waarover de kamer van inbeschuldiging geen uitspraak zou hebben gedaan.

Faustin - Hélie Edit. Franç., T. V, No 2368 - 2369 - 2371. Nougnes T. II, No 887 et suiv. — Garraud No 447 (point constant). Hans 3e uitg., No 417 in fine. — Cass. Fr. 11 oct. 1855. D. P. 1855, I, 446. — Cass. Fr. 14 avril 1845. D. P., IV, 349.

Aangezien dus artikel 226 van het wetboek van rechtspleging in strafzaken, welk in schijn eene verplichting daarstelt, geenszins eene absolute verplichting behelst, dat er voor het naleven van dit artikel geen waarborg of bekrachtiging bestaat.

Aangezien den huidige staat der wetgeving volledig in het licht gesteld is geweest door de besprekingen van het project van het nieuw wetboek van rechtspleging en wel bijzonder door het verslag van den heer Thonissen in naam der commissie der Kamer van Volksvertegenwoordigers;

Dit verslag bevestigt ten stelligste, dat de Raadkamer het recht niet bezit bijvoeglijke onderzoeken te bevelen en nog minder uit te spreken over samenhangende delicten; om die leemte aan te vullen worden dan ook in het project twee nieuwe artikels ingelascht, 192 en 193, waarbij de macht van de kamer van inbeschuldigingstelling van artikel 226 van het wetboek van rechtspleging in strafzaken wordt toegekend aan de Raadkamer : « L'article 228 » du Code d'instruction criminelle qui permet » aux juges d'ordonner s'il échet des informations nouvelles, ne s'applique qu'à la chambre des mises en accusation. Aucun texte de » loi n'attribue la même faculté à la chambre » du conseil, elle statue sur la valeur des charges résultant de l'information préliminaire, » mais elle ne possède aucun droit de censure, » sur les actes des juges d'instruction; désormais les choses se passeront autrement, la » chambre du conseil pourra comme la chambre des mises en accusation, ordonner une » information complémentaire (et ce faisant elle » le n'empêchera pas sur les attributions naturelles et légales du juge d'instruction, ou autorise simplement cette chambre à demander » que l'information soit mise en état, elle » n'usurpera pas les droits du ministère public, » puisqu'elle ne prescrira pas la poursuite de » faits nouveaux ou de prévenus nouveaux; » quant à l'article 193 qui décide que la chambre du conseil statuera par une même ordonnance, sur les crimes et les délits connexes dont les pièces se trouveront en même temps devant elle, les auteurs du projet en édictant ces dispositions ont comblé une lacune du code d'instruction criminelle qui ne s'occupe de la connexité qu'au chapitre des » mises en accusation. » — Thonissen, rapport à la Chambre des représentants, Documents parlementaires 1882-1883, blz. 62 et suivants. En verder :

« Il importe de remarquer que les auteurs » du projet de même que ceux du code d'instruction criminelle ont laissé l'article 204 » (ancien article 226) sans sanction. Il serait » déraisonnable de faire de la jonction des » procédures une règle absolue; la Cour n'ordonne pas cette réunion, lorsque loin d'être » indispensable ou utile, elle susciterait des entraves, causerait des retards, amènerait le » dépérissement des preuves et nuirait à l'action de la justice »;

Aangezien uit deze beweegreden onvermijdelijk volgt, dat zelfs indien men tracht zooveel mogelijk de onvoldoende wetgeving te verbeteren en uit te breiden, men toch niet tot de volledige verplichting tot samenvoeging komen kan van alle samenhangende delicten en dus de Raadkamer die, indien ze het mag, toch niet altijd moet, al diegenen in betichting stellen die voor hetzelfde feit straffelijk zouden kunnen terecht geroepen worden;

Aangezien ingevolge ook de verzendingsbevelen der Raadkamer niet die eindeloze draagkracht kunnen bezitten, welke alleen theoretisch zouden kunnen voortspruiten uit de formele en met waarborg bekrachtigde verplichting, die op haar zou berusten; dat bijgevolg dan ook de rechtstreeksche daging moet aangenomen worden, vermits art. 182 van het wetboek van rechtspleging in strafzaken juist zekere rechten aan de particulieren toekent wanneer de aangestelde overheid tegenover gezegde personen weigert op te treden.

Aangezien de samenvoeging voor de Recht-

banken voor zaken ingeleid door verschillende dagvaardingen zoowel rechtstreeks of andere moet gebeuren zoowel in burgerlijke als criminele zaken ingevolge art. 226 en 307 van het wetboek van rechtspleging in strafzaken. — Cass. 19 janv. 1841, Pas. 1841, p. 106.

AANGAANDE DE BETICHTING : TEGENOVER KURIKATZU OKAMARU.

Aangezien de tweede stuurman bekend, dat hij tijdens het ongeval van dienst was, de lui-ken waren dicht gelegd tijdens de diensturen van een ander scheepsofficier; omtrent dit werk zegt hij, kan ik niet verantwoordelijk gehouden worden;

Aangezien wanneer hij op dienst kwam hij in het ruim is gegaan, de luiken heeft zien toeligen, met koorden aangebonden en het werkvolk er boven op aan het werken; alles scheen dus in orde.

Aangezien de tweede stuurman verklaart niets geweten te hebben van de abnormale werking van een der gebinten; niemand had er hem over gesproken of iets gevraagd; ware het zoo geweest, zegt hij, had ik het als plicht geacht het gebint te doen uittrekken om te zien wat er haperde; de getuigen en namelijk de werkmakkers van het slachtoffer en de foreman kennen aan de scheepsbemanning niets te hebben gevraagd en de luiplanken op eigen manier te hebben dichtgelegd;

Aangezien overigens uit de debatten volgt, dat de gebinten van dit luik er door het werkvolk tevoren waren uitgenomen, om beneden te werken, dat men ze er later terug in plaatste en toen maar opvallend werd, dat ze niet vast lagen, hetgeen bewijst dat ze voor den aanvang der werkzaamheden in normale positie waren bevonden geweest;

Aangezien volgens zekere getuigen de kam, waarin het gebint schuiven moest, verwrongen was, waardoor het niet tot de volle diepte was gezakt; die kam was dus verwrongen geworden tijdens de werkzaamheden, vermits bij het openleggen van het luik er niet bestatigd werd dat dit gebint tusschen den kam verwrongen zat; dat zulk feit niet te verwonderen is, vermits men betonijzer op het schip geladen had, en een hijsch maar al te goed den ijzeren kam zou kunnen verwringen hebben; dat zulks iets, wanneer het door het werkvolk was gezien geweest, ter kennis van hun foreman had moeten gebracht worden, om door de scheepsoverheid onmiddellijk de noodige voorzorgen te doen treffen.

Aangezien het niet mogelijk is aan den verantwoordelijken officier de fout van anderen op te leggen, hij kan niet, wanneer de werkploegen van het schip bezit nemen, alles gade slaan, hij mag overigens tusschen dit werk en de werklieden en hun bazen niet tusschen komen; zijne tegenwoordigheid is vereischt om het materiaal, dat hem gevraagd wordt, te geven en ware het onvoldoende of in slechten staat, het te verbeteren; maar daar waar men van zijne tegenwoordigheid geen gebruik maakt en alles inneemt zooals het bestaat om er het werk mede aan te vangen, neemt men ook al de verantwoordelijkheid over, tenzij voor fouten of gebreken in het materiaal bestaande en welke niet konden gezien of bestatigd worden.

TEGENOVER VERHEYEN PETRUS :

Aangezien verschillende getuigen bevestigen dat Verheyen persoonlijk bestatigd had, dat het gebint niet diep genoeg zakken kon en de luiplanken er door waggelden, dat hij zelf er plankjes deed ondersteunen en de luiplanken deed vastbinden; dat sommige getuigen wel eenigszins hunne verklaring later wijzigden, er bijvoegende dat ze al die maatregelen zelf hadden getroffen, maar dat we ten minste de bekentenis van betichte zelf hebben, die bekend gezien te hebben dat men met koorden de luiplanken had vastgebonden en zich dan heeft vergenoegd met den uitleg van zekere werklieden, zonder zich te vergewissen wat er niet in den haak was; getuige Morren nochtans, die in zijne eerste verklaring is blijven volharden, beweert ten stelligste dat de foreman de lui-ken mede heeft dicht gelegd, goed op de hoogte was van het bestaande gevaar en zoo het werkvolk deed werken;

Aangezien betichte Verheyen het bovenste tusschendeek deed dicht leggen met luiplanken van het onderste tusschendeek, dat hij zoodoende de gevaarlijke diepte van 3 tot 8 meters vergrootte, dat hij des te meer voorzorgen te treffen had om het bovenste tusschendeek zoo stevig mogelijk te maken;

Aangezien zekere getuigen beweren, dat het werkvolk het gevaar zag en niet tevreden was zoo te werken, maar ze kunnen ook, zeggen sommigen, niet weigeren van vooruit te werken, wanneer de bazen het gebieden, uit vrees hun werk kwijt te geraken, en wanneer men van boven had geroepen « aan het werk », waren ze allen zonder verder protest aan 't werk gegaan, bijaldien ze onder elkander hadden gezegd: « er zullen ongelukken gebeuren », maar alles, zeggen de getuigen, moest haastig gaan.

Aangezien Verheyen als foreman der ploeg met zoo te handelen, eene grove onvoorzichtigheid beging, welke de oorzaak is geweest van het slachtoffers' dood. Het was aan hem, wanneer men hem van zulk feit sprak, er zich zelf

mede te bemoeien, om maatregelen te treffen met zijn meester Van Looy, of met de scheepsoverheden; hij deed niets, hij liet zijn werkvolk begaan om geen tijd te verliezen, nochtans hij kende het gevaar, des te grooter daar hij zelf het onderste tusschendeek had doen openleggen.

Aangezien er verzachtende omstandigheden bestaan ten voordeele van betichte Verheyen, spruitende uit zijn betrekkelijk goed verleden.

Gezien art. 194 van het wetboek van rechtspleging in strafzaken, 1, 7 van het strafwetboek, de wet van 2 januari 1924.

OM DEZE REDENEN

en bij toepassing van artikels 1384 van het Burgerlijk Wetboek, 418, 419, 85, 40, 50 van het strafwetboek, door den Voorzitter aangeduid.

Rechtdoende bij widerspraak;

De Rechtbank voegt de zaak, ingeleid door Wwe Criar tegen Okamura Kurikatzu en de Reederij Kukosai Kisu Kabushiki Kaisha, bij degene ingeleid door het Openbaar Ministerie tegen Verheyen en de Vennootschap Van Looy & C°, en rechtdoende door een vonnis;

Verwijst den betichte Verheyen tot eene gevangenzitting van eene maand, tot eene geldboete van vijftig franken, en tot de kosten van het proces, beloopende in het geheel op 1.296,86 fr.

En aangezien deze kosten de drie honderd franken te boven gaan. Gezien art. 1, 2, 4 en 5 der wet van 27 juli 1871, en art. 47 van het strafwetboek, zegt dat die kosten invorderbaar zullen zijn bij lijfswang, bepaalt den duur van dezen op eene maand.

Verklaart de gedaagde Vennootschap Van Looy & C° en hare vennoten burgerlijk verantwoordelijk voor den betichte Verheyen en verwijst ze solidairlijk met hem tot de kosten van het proces, ten laste gelegd van dezen laatste, haar ondergeschikte, die het feit gepleegd heeft tijdens de uitoefening der diensten, voor dewelke hij door de Vennootschap Van Looy & C° en hare vennoten, gebezigd was.

Zegt dat de geldboete van vijftig franken bij toepassing van art. 37 van de wet van 8 juni 1926, gewijzigd door art. 1 der wet van 27 december 1928, vermeerderd is met zestig decimen per frank, derwijze dat die geldboete drie honderd vijftig franken zal bedragen.

Beveelt dat bij gebrek aan betaling binnen den tijd bepaald bij artikel 40 van het strafwetboek, de geldboete van vijftig franken, vermeerderd met zestig decimen per frank, zooals hiervoren gezegd, zal mogen vervangen worden door eene gevangenzitting van vijftien dagen.

Spreekt de gedaagde Okamura Kurikatzu vrij en verzendt hem van het vervolg zonder kosten.

Stelt eveneens de gedaagde Reederij Kukosai Kisu Kabushiki Kaisha buiten zaak zonder kosten.

En rechtdoende op den eisch van de burgerlijke partij :

1) Tegenover Okamura :

Aangezien de boetstraffelijke rechtbank maar enkel over de burgerlijke belangen beslissen kan in geval de betichting weerhouden wordt; dat ze dus onbevoegd is over de burgerlijke belangen verders te kennen in zoverre ze gericht zijn tegen Okamura.

2) Tegenover Verheyen, betichte, en de Vennootschap Van Looy & C°, burgerlijk verantwoordelijk :

Aangezien Criar als werkman werkte voor rekening van de stouwersfirma Van Looy & C°, dat betichte Verheyen ook in dienst was der firma Van Looy & C° als foreman.

Aangezien de burgerlijke partij is vergoed geweest ingevolge de wet op de werkongevallen.

Aangezien de burgerlijke partij, met zich aan te stellen tegenover den werkgever en werkmaker voor het slachtoffer optreedt tengevolge de gewone verantwoordelijkheid van artikel 1382 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

Aangezien deze verantwoordelijkheid van den werkgever en zijne onderdanen of aange- stelden door de transactionnele wet op de werkongevallen ontoepasselijk is gemaakt, vermits ze door de forfaitaire verantwoordelijkheid der wet vervangen werd, in zoolang er geen spraak kan zijn van moedwillig veroorzaakte letsels.

Aangezien bijgevolg de aanstelling als burgerlijk verantwoordelijke partij niet ontvankelijk is.

Om deze redenen

en bij toepassing van artikel 194 van het wetboek van rechtspleging in strafzaken;

Verklaart den eisch der weduwe Criar zoodoende dat deze vervat in haar rechtstreeksche dading en gericht tegen Okamura Kurikatzu en de Reederij Kukosai Kisu Kabushiki Kaisha, als deze vervat in hare aanstelling ter zitting en gericht tegen betichte Verheyen en de Vennootschap Van Looy & C°, niet ontvankelijk. Veroordeelt de burgerlijke partij tot de kosten harer aanstelling en rechtstreeksche daging.

NOTA. — Het hierboven gepubliceerde vonnis bekrachtigt de thesis door onzen medewerker M. A. Le Paige verdedigd in zijn artikel « Over de

ontvankelijkheid van de Rechtstreeksche Dagvaarding van de Burgerlijke Partij », zie Rechtskundig Weekblad 1933-34, kol. 339 en volgende.

Het haalt, ter staving van deze thesis, een reeks nieuwe argumenten aan, waarvan onze lezers met groote belangstelling kennis zullen genomen hebben.

Zie ook over hetzelfde vraagstuk in denzelfden zin Boetstraffelijke Rechtbank van Antwerpen, 7e Kamer, 12 April 1934 en nota geteekend A. Le Paige, Rechtskundig Weekblad 1933-34, kol. 637 en volgende.

Zie nog, maar in tegenovergestelden zin, de studie van den heer W. Van Hille, Substituut Procureur des konings, in het Rechtskundig Weekblad verschenen, kol. 634 en volgende.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

3e KAMER — 14 JULI 1932

Voorzitter : M. Van Winckel.
Pleiters : MM. De Sloovere en Anciaux.

I. BEVOEGDHEID IN BURGERLIJKE ZAKEN. — MOBILAIRE VORDERING. — PLAATS WAAR VERBINTENIS ONTSTOND. — BETWISTING DER VERBINTENIS ZELF. — BEPALING DER BEVOEGDHEID.

II. AANSPRAKELIJKHEID VOOR DERDEN. — VERHAAL VAN AANSPRAKELIJKEN PERSOON TEGEN DEN SCHULDIGE.

I. Artikel 42 van de wet van 25 Maart 1876, dat toelaat de vordering te brengen voor den rechter van de plaats waar de verbintenis ontstond, sluit niet het geval uit waarin het bestaan der verbintenis zelve ontkend wordt. De rechter zal in dit geval gehouden zijn, vooral te beslissen over de bevoegdheid, na te gaan of de verbintenis bestaat.

De rechtbank is bevoegd kennis te nemen van den grond om hare bevoegdheid vast te stellen van het oogenblik af dat het bewezen is, dat de handelingen en feiten, waaruit de beweerde verbintenis zou zijn ontstaan, binnen haar rechtsgebied zijn gebeurd.

II. Deze die ingevolge de wet voor een ander moet in staan is, behoudens het geval dat hij zelf een werkelijk deel zou hebben genomen aan het plegen der schadeberokkenende daad is, in den grond slechts een gedwongen borg, die een verhaal kan uitoefenen tegen degene die rechtstreeks schuld heeft aan veroorzaakte schade en waarvoor hij tegenover den benadeelden heeft moeten instaan.

Van Vossel t/ Smedt.

Overwegende dat de eisch strekt tot betaling eener som van 5295.37 frank ten titel van vergoeding der schade door aanlegger geleden ten gevolge van een vervoerongeval door verweerster Smedt, alsdan in dienst van medeverweerster Mar, veroorzaakt te Wetteren, den 3 juli 1930;

I. WAT DE BEVOEGDHEID AANGAAT.

Overwegende dat art. 42 der wet van 25 Maart 1876 zoowel van toepassing is op rechtsoverdrachten die ontstaan uit misdrijven of oneigenlijke misdrijven als diegenen welke op overeenkomsten gesteund zijn (De Paepe Etudes compèt., T. I, blad. 131 No 46; Bontemps compèt. civ., blad. 499 No 4)

Overwegende dat verweerster Smedt echter aanvoert dat hij het bestaan zelf van elke verbintenis in zijnen hoofde jegens aanlegger loochent en tegenwerpt dat er diensvolgens geene toepassing kan gemaakt worden van boven- genoemde wetsbepaling;

Overwegende dat die bloote betwisting stellig niet voldoende is opdat de rechtbank zich onbevoegd zou moeten verklaren;

Overwegende immers dat volgens een algemeen beginsel — zonder hetwelk het aan de kwade trouw al te gemakkelijk zou vallen den loop van het gerecht te stremmen — iedere rechter eerst en vooral rechter is over zijne eigene bevoegdheid; dat onder de heerschappij der wet van 25 Maart 1876 de rechtbank, ook wanneer het geding voor haar aanhangig is gemaakt op voet eener wetsbepaling welke de uitzonderlijke bevoegdheid regelt, in geval van ontkennning der gestelde feiten zelf mag nagaan of de door de wet vereischte voorwaarden zijn vervuld. (De Paepe loc cit bl. 129 en V. No 45; Bontemps loc cit bl. 499 en v., No 5; Jurisprud. Comm. des Flandres 1890 No 636; nota Gent 10 juli 1891 B. J. 1891 col 970)

Overwegende dat ook indien het vonnis over de exceptie op de beslissing over den grond der zaak moest vooruitlopen van nog de Rechtbank van rechtsmiddel van onbevoegdheid kennis mag nemen. (De Paepe loc cit blad. 375 No 17; Bontemps loc cit blad. 503 en v. No 6)

Overwegende nochtans dat om hare bevoegdheid op grond van art. 42 vast te stellen het geenszins vereischt is dat de rechtbank voor de behandeling der hoofdzaak, al de geschilpunten beslisse welke omtrent het bestaan of de geldigheid der verbintenis, die aan de rechtsoverdracht ten grondslag ligt, zijn opge- rezen; dat de rechtbank bevoegd is om van den grond der zaak kennis te nemen van het

oogenblik af dat het bewijs voorligt dat de handelingen en feiten waaruit de beweerde verbintenis is kunnen ontstaan binnen haar rechtsgebied zijn gebeurd; (Belg. Verbr. 11 Februari 1904, Patior 1904-1-134)

Overwegende dat het ter zake niet betwist is en ten andere ook niet kan betwist worden dat het misdrijf waarop de eisch is gesteund in het arrondissement Dendermonde werd gepleegd;

Overwegende overigens dat zelfs indien men aanneemt dat vooraleer zich onbevoegd te verklaren de rechtbank prejudicieel moet beslissen of de verbintenis wier nakoming in rechte wordt vervolgd ook werkelijk ontstaan is; wat dus reeds het onderzoek van den grond zelf van den eisch in zich sluit — dit bestaan der litigieuze verbintenis hier in feite van stonden dan ook is bewezen;

Overwegende inderdaad dat bij vonnis in hooger beroep gewezen door de boetstraffelijke rechtbank dezes zetels den 25 Maart 1931 en thans in kracht van gewijsde gegaan, het erga omnes is vastgesteld dat te Wetteren op 3 juli 1930, verweerster Smedts geleider zijnde van een autorijtuig op den openbaren weg, om den met twee muilezels bespannen wagen geleid door Pieter Heirweg, en welke uit de tegenovergestelde richting kwam, te kruisen, bij overtreding van artikel 7 van het Koninklijk besluit van 26 Augustus 1925, niet naar rechts is uitgeweken;

Overwegende dat het van den anderen kant uit de bestanddeelen der zaak is gebleken dat het gespan en deszelfs lading die werden beschadigd bij de botsing waartoe evengemeld misdrijf aanleiding heeft gegeven, ten grootsten deele aan aanlegger Van Vossel toebehoorden;

Overwegende dat bij toepassing der artikelen 1382 en volgende van het burgerlijk wetboek de verbintenis voor Smedt om aan Van Vossel de toegebrachte schade te vergoeden dus wel vaststaat, terwijl anderzijds zooals hierboven reeds aangehaald omtrent de plaats waar die verbintenis is tot stand gekomen geene betwisting oprijst;

Overwegende dat verweerster Smedt vruchteloos aanhaalt dat die verbintenis zou te niet gegaan zijn door de betaling der schadevergoeding aan Heirweg bij meergemeld vonnis van 25 Maart 1931 toegekend.

Overwegende dat het zal volstaan hierbij te doen opmerken dat ze indien dit te niet gaan der verbintenis jegens Van Vossel bewezen is quod non — zooals hierna zal worden uiteengezet — die verbintenis niettemin in het arrondissement Dendermonde zou ontslaan zijn zooals in alle geval de rechtbank dezes zetels op grond van artikel 42 bevoegd is om over het geschil nopens dit te niet gaan recht te schenken.

2. WAT DEN GROND DER ZAAK BETREFT.
A : AANSPRAKELIJKHEID.

Overwegende dat, zooals hierboven aangehaald, de verantwoordelijkheid van Smedt voor de schadelijke gevolgen van het kwetsieuze vervoerongeval van 3 juli 1930 onwederroepelijk in rechte is vastgesteld;

Overwegende dat het van den anderen kant niet wordt geloocend dat de autogeleider Smedt ten tijde van het bewuste ongeval in dienst was van den verweerster Mar; dat deze laatste voor de schadelijke gevolgen der schuld van zijnen aangestelde moet instaan;

B. BEDRAG DER SCHADE.

Overwegende dat het ten genoegen van recht is bewezen dat de wagen die werd aangereden aan eischer Van Vossel en voornoemde Heirweg samen toebehoorde terwijl het gekwetste trekdiertje, deszelfs rijtuig en de vervoerde koopwaar persoonlijke eigendom van aanlegger Van Vossel waren;

Overwegende dat verweerster Smedt vruchteloos aanhaalt dat Heirweg bij zijne aanstelling als Burgerlijke partij voor de strafrechtbank betaling heeft gevraagd van alle welkdanige schade door het bewuste ongeval veroorzaakt zoodat na de uiteindelijke regeling met Heirweg er geen grond meer zoude bestaan om nog verdere schadevergoeding te vorderen;

Overwegende dat volgens de rechtspreuk « nul ne plaide par procureur » Heirweg niet voor Van Vossel in rechte kon optreden en de handelsvereniging die tusschen die personen zou bestaan hebben zelfs geen rechtspersoonlijkheid bezat (art. 3 W 18 Mei 1873);

Overwegende dat de boetstraffelijke rechtbank bij haar vonnis van 25 Maart 1931 dan ook terecht den eisch der Burgerlijke Partij slechts heeft ontvangen en toegewezen voor zooveel het de door Pieter Heirweg persoonlijk geleden schade betrof;

Overwegende dat het vaststaat dat de schade aan den wagen 1000 fr. 75 belooft waarvan de helft, of 500.37 fr. aan Van Vossel ten goede komt, dat de herstelling van het gareel 250 fr. heeft gekost; dat de verzorging van den gekwetsten muilezel een uitgaaf van 105 fr. heeft geveerd;

Overwegende dat gelet op den aard der blijvende letsels door muilezel opgelopen (chronische arthritis aan de linker achterknie; en gezien den ouderdom van het dier (buiten tand) deszelve waardevermindering op 1000 frank mag worden geschat;

Overwegende dat de muilezel 23 dagen op

stal is moeten blijven staan; dat met het oog op de drukte van het toenmalige seizoen de schade voor die werkloosheid van het trekdiër veroorzaakt op 23 x 40 — 920 frank mag geschat worden;

Overwegende dat het niet is bewezen en ook niet aan te nemen is dat de vroege aard-appels in kwestie zouden blijven liggen zijn tot alswanneer zij nog enkel als veevoeder konden dienen; dat aanlegger voorzeker ofwel zijne koopwaar met eenen anderen voerman naar de markt harer bestemming kon doen vervoeren ofwel dezelfde ter plaatse der feiten, zij het dan ook met een kleine prijsvermindering kon verkoopen; dat immers de vroege aard-appelen van Moerzeke algemeen gunstig genoeg bekend zijn om overal koopers te vinden; dat de schade die aanlegger dus heeft geleden hetzij als vervoerkosten, hetzij op den prijs der koopwaar billijk zal vergoed zijn door het toekennen eener som van 100 frank;

Overwegende dat de aanlegger verschuldigd de vergoeding in het geheel 2875.37 frank betaagt.

C. VERHAAL VAN MAR TEGEN SMEDT.

Overwegende dat volgens een beginsel van het gemeen recht deze die voor een ander moet instaan — behoudens het geval waar zij zelf werkelijk deel heeft genomen aan het plegen der schadelijke daad — in den grond slechts eene wettelijke en bedwongene borg is en derhalve zijn verhaal mag nemen op diegene die rechtstreeks door zijne schuld de schade heeft veroorzaakt welke de burgerlijke verantwoordelijke persoon gehouden is te vergoeden (Larombière Oblig. d. 3, art. 1384, No 43 en V. Verbr. 24-2-1886 D. P. 1887-1-1931)

Overwegende dat in het voorhandig geval aan verweerder Mar geene medewerking aan de schadelijke daad wordt ten laste gelegd;

Overwegende dat de tusschenkomende eisch tot vrijwaring van Mar tegen Smedt dus rechtmatig en wel gegrond voorkomt;

OM DEZE REDENEN :

DE RECHTBANK,

gehoord den heer Bohyn, substituut Procureur des Konings in zijn advies, akte verleende aan verweerder Smedt hiervan dat hij den eisch in elk zijner onderdeelen en tegen over elke der partijen op meer dan 5.000 frank begroot voor wat de bevoegdheid en den aanleg betreft, alle verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart zich bevoegd om van de rechtsvordering kennis te nemen, veroordeelt beide verweerders hoofdelijk om aan den aanlegger te betalen ten titel van schadevergoeding de som van 2875.37 fr. met de gerechtelijke interesten vanaf 27 Juni 1931, ontzegt het meer gevorderde als ongegrond; verwijst verweerders hoofdelijk in de kosten, deze laatste op taxaat;

Verwijst Smedt van nu af om aan Mar elk bedrag in hoofdsom, interesten en kosten terug te betalen dat laatstgenoemde krachtens het onderhavig vonnis zal gekweten hebben.

Verklaart het onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande elk verhaal en zonder borg tenzij voor wat de kosten aangaat.

BOETSTRAFFELIJKE RECHTBANK TE TURNHOUT

16 December 1933

Eenig rechter : M. De Beus.
Pleiter : Mter Boone.

STRAFRECHT. — Vernieling van Scheidsmuur. — BEWERING DAT GEBOUWD OP GROND VAN AFBREKER. — STRAFBAAR FEIT.

Indien iemand een scheidsmuur afbreekt doet het niets ter zake of die muur al of niet geheel zou gebouwd zijn op den grond toebehoorende aan den afbreker. Artikel 545 van het Strafwetboek is toepasselijk, ook wanneer de scheidsmuur zou opgericht zijn geweest door den gebouwer op den grond van den afbreker.

Op. Min. t/ H.

Aangezien de hiervoren bedoelde afsluiting een scheidsmuur is, gebouwd tusschen de erven van betichte H. en L., burgerlijke partij;

Aangezien betichte bekend, op datum en plaats als voren aangeduid, dien muur te hebben afgebroken, doch beweert dat de muur op zijn grond was gebouwd en hij hem zonder meer afbreken mocht;

Aangezien artikel 545 van het Strafwetboek van toepassing is, indien de vernieling van de afsluiting wederrechtelijk is geschied (Servais C. Pén. art. 545, No 28);

Aangezien uit de behandeling van de zaak het wederrechtelijke van de vernieling is gebleken;

Aangezien L. den scheidsmuur gebouwd had op eigen kosten, in uitvoering van een vonnis verleend door den vrederechter, dat hem toeliet den scheidsmuur te bouwen; dat H. voor den Vrederechter werd geroepen, doch niet verscheen, en bij verstek werd veroordeeld om den muur op gemeene kosten te laten bouwen;

dat L. den muur bouwde en geheel betaalde; dat het vonnis van den Vrederechter uitvoerbaar was bij voorraad, ondanks verzet of beroep; dat L. aangaande den muur een recht verkreeg, al was het slechts tot betaling van de helft der door hem gedane kosten;

Aangezien H. bijgevolg, tegen dat vonnis in, wederrechtelijk handelde door den scheidsmuur, zonder meer, vrijwillig te vernielen;

Aangezien, zelfs indien het bewezen was dat L. den muur bouwde op den grond van H., deze niet het recht had eigenmachtig den muur te vernielen;

Aangezien inderdaad art. 555 van het Burgerlijk Wetboek aan den eigenaar van den grond, waarop door een derde een bouwwerk met zijn materialen, werd opgericht, de keuze geeft : ofwel den derde te dwingen dat bouwwerk weg te ruimen, ofwel het bouwwerk te behouden tegen vergoeding van de waarde der materialen en van het werkloos;

Aangezien zulks veronderstelt dat de eigenaar, ingeval van geschil, eerst zijn recht tegen den derde gerechtelijk doet erkennen, of, indien hij het bouwwerk behoudt, dat hij de waarde betaalt;

Aangezien betichte geen van beide rechtmatige middelen heeft gebruikt, doch eerder verkozen heeft, wederrechtelijk den muur af te breken;

WAT DEN EISCH TOT SCHADEVERGOEDING BETREFT :

Aangezien betichte een wederrechtelijke en schadelijke daad heeft begaan;

Aangezien er geen zedelijke schade is;

Aangezien de geëischte stoffelijke schade moet verminderd worden, vermits de afgebroken materialen ter plaatse zijn gebleven en de fundeeringen blijven bestaan; dat die schade billijk kan geschat worden op honderd vijftig frank, welke som voldoende blijkt te zijn om den muur in zijn vorigen toestand te brengen;

OM DEZE BEWEEGREDEKEN :

Vonnissende op tegenspraak :

A. Beslissende op den eisch van het openbaar Ministerie :

De Rechtbank veroordeelt betichte, enz....

Verwijst betichte tot de kosten.

B. Beslissende op den eisch der Burgerlijke partij : verwijst betichte aan deze te betalen, ten titel van schadevergoeding, de som van honderd vijftig frank, met de kosten dezer partij.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

19 Mei 1934.

Voorzitter : Mr. Van Ginderachter.
Bijzitters : MM. Mathys en Verougstraete.
Pl. : Mters De Cleene, De Vuyst, Van Haelst.

I. GEMEENSCHAP VAN GOEDEREN. — RENTE. — ACHTERSTALLEN EIGEN GOEDEREN. — II. WEDERBELEGGING. — VAN WELKE GELDEN. IN WELKE VOORWERPEN. — VORM. III. VERKOOP VAN ROERENDE GOEDEREN TUSSEN MAN EN VROUW. — VOORWAARDE VAN GELDIGHED. IV. FAILLISSEMENT. — GOEDEREN BEHOORENDE AAN DE VROUW. — BEWIJS. V. BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. — AANHANGIGHEID. — VORDERING IN KORTGEDING EN VORDERING TEN GRONDE.

I. Het niet overdraagbaar recht op een rente blijft eigen aan den echting die er titularis van is. De achterstallen dezer rente vallen nochtans in de gemeenschap zolang deze bestaat.

II. Er kan wederbelegging gebeuren van roerende voorwerpen en geld eigen aan de vrouw.

De wederbelegging mag ook gedaan worden in roerende voorwerpen.

Zij is een zakelijke subrogatie waarvoor enkel de wilsovereenkomst der echtgenooten van noodde is, zoodat de wetgever vereischt heeft dat die onderlinge toestemming zich zou openbaren in een voorgeschreven vorm. Deze vormvereichten zijn gevegd zoolwer voor de wederbelegging van penningen eigen aan een der echtgenooten, als voor de wederbelegging van verkoopprijzen van eigen onroerende goederen.

III. De verkoop tusschen echtgenooten mag roerende goederen tot voorwerp hebben, indien die verkoop een wettelijke oorzaak heeft, zoolwer b.v. een wederbelegging.

Onder het beheer der wettelijke gemeenschap is de verkoop door den man aan de vrouw gedaan ten titel van wederbelegging nietig, wanneer de wederbelegging niet verplichtend, maar enkel facultatief is.

IV. Ingeval van faillissement van den man is de terugneming door de vrouw van eigen roerende voorwerpen enkel toegelaten indien deze haar eigendomsrecht bewijst en bij middel van een authentieke akte haar persoonlijke goederen verleenelvig.

Ingeval van twijfel nopens die eenzelvigheid moet deze twijfel tegen de vrouw uitgelegd worden.

V. Voor het bestaan van aanhangigheid is er naast andere voorwaarden vereischt dat beide vorderingen hetzelfde voorwerp zouden hebben : vermits

eene beslissing in kortgeding steeds een voorloopig karakter draagt en de grond van de zaak onaangeroerd laat, kan er geen aanhangigheid bestaan tusschen de vordering in kortgeding en de vordering ten gronde, daar het voorwerp der beide vorderingen totaal verschillend is.

De Cleene q. q. t/Roggeman - Sablon - Daelemans.

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;

Gezien de processtukken, namelijk het vonnis in zake geveld op 6 Juli 1933;

Overwegende dat de echtgenooten Kiekens-Roggeman onder het beheer der wettelijke gemeenschap gehuwd zijn;

Overwegende dat tijdens haar huwelijk — op 8 April 1919 — Marie Roggeman, echtgenoot Kiekens, heeft aangekocht mits 16.800 fr., eenen eigendom — afhangende van de nalatenschap harer ouders en zijnde een herbergshuis en voermanderij, gelegen te St. Nikolaas-Waas, en er gecadaastreerd sectie B. No 445/R2;

Overwegende dat Marie Roggeman in het gekochte goed gerechtigd was voor één derde; dat aldus die eigendom geen aanwinst der gemeenschap is maar wel een eigen goed der vrouw, die van haren kant vergoeding verschuldigd is aan de gemeenschap voor de som welke deze laatste voor de verkrijging van dien eigendom heeft uitgegeven (art. 1408 B. W.);

Overwegende dat als belooning van diensten bewezen gedurende den oorlog, de Belgische Staat aan Marie Roggeman een niet overdraagbare lijfrente uitkeert; dat aldus verweerder Roggeman van 1919 tot 1933 bij middel van driemaandelijksche stortingen 99.400 fr. heeft ontvangen;

Overwegende dat het niet overdraagbaar recht op een rente eigen blijft aan de echting die er titularis van is; dat nochtans de achterstellen der rente in de gemeenschap vallen zolang deze laatste bestaat (art. 1401/2°);

Overwegende dat het aannemelijk is dat de wet van 10 Juni 1919, art. 10 de achterstellen der toegestane rente aan de huwelijksgemeenschap onttrekt;

Maar overwegende dat zelfs indien — zoolwer vrouw Roggeman beweert — sommige der gelden haar eigendom gebleven zijn, er nochtans dient opgemerkt te worden dat vervangbare en verbruikbare goederen, zoolwer geldsommen, slechts in zekeren zin eigen goederen der vrouw uitmaken, vermits de gemeenschap, behoudens vergoeding, er steeds eigenaarster van wordt als «quasi-vruchtgebruikster»;

Overwegende dat, zoolwer hierboven gezegd, Marie Roggeman dus de volgende eigen goederen bezit : 1) het onroerend goed, gekocht den 8 April 1919; 2) de sommen die ze mogelijk ontvangen heeft op afkorting van het niet-overdraagbaar kapitaal der lijfrente;

Overwegende dat gedurende het huwelijk, die eigendom veranderd werd in briefabriek; dat om zulks te verwezenlijken belangrijke bouwwerken werden uitgevoerd en talrijke machines geplaatst; dat partijen nocht den kost dier gebouwen noch den prijs dier machines opgeven;

Overwegende dat bij akten verleden op 5 Juni 1924 en op 26 November 1927, dat onroerend goed, aldus in fabriek veranderd, alsook een ander goed — aanwinst der gemeenschap gekocht den 26 Juli 1919 — door de echtgenooten Kiekens-Roggeman in hypotheek werden gegeven aan de Algemeene Bankvereeniging tot zekerheid eener krediet opening van 40.000 en 60.000 frank; dat volgens de bewoordingen dier akten de hypotheek ook «alle machines» omvat;

Overwegende dat verweerders Daelemans, Maes, Strauwen en Mallez, bij notariële akte dd. 9 Mei 1932 die schuldvordering van 100.000 frank hebben overgenomen en gesubrogeerd werden in de hypothécaire rechten der Algemeene Bankvereeniging;

Overwegende dat bij akte dd. 5 Februari 1931, de echtingen Kiekens op zelfde onroerend goed eene hypotheek in tweeden rang toestonden aan verweerders Sablon, tot zekerheid eener geldleening van 40.000 frank; dat volgens de bewoordingen van die akte de hypotheek insgelijks slaat op «alle machines en mekanieken, den vasten en lossen ale dienende tot uitbating van de fabriek, zich daarin bevindende»;

Overwegende dat Kiekens in failliet verklaard zijnde, de curator staande houdt dat de machines door de gefailleerde geplaatst in de fabriek zijner vrouw roerend zijn gebleven en dus niet belast zijn met de hypotheek waarvan gewag, dat aldus door onderhavige vordering aan de Rechtbank gevraagd wordt te zeggen dat die roerende voorwerpen vrij en onbezwaard aan de massa toebehooren en door den curator mogen verkocht worden ten uitsluitelijken bate dierzelfde massa;

Overwegende dat ingevolge een bevelschrift in kortgeding de curator — onder voorbehoud van alle rechten der partijen — toelating kreeg kwetsieuze machines te verkoopen, dat er tegen die beslissing beroep werd aangeteekend; dat verweerders aldus eerst en vooral eene «exceptio van aanhangigheid» opwerpen daar het Hof over dat beroep nog geen uitspraak heeft gedaan;

Overwegende nochtans dat voor het bestaan van aanhangigheid er onder meer voorwaarden vereischt is dat beide vorderingen hetzelfde

de voorwerp zouden hebben, dat vermits eene beslissing in kortgeding steeds een voorloopig karakter vertoont en de grond der zaak niet schaaft, er dan ook geene aanhangigheid kan bestaan tusschen de vordering in kortgeding en de vordering ten gronde daar het voorwerp dier vorderingen totaal verschillende is (De Paep B. I. bl. 286; Moreau n° 389; Bontemps B. II, blz. 241);

Overwegende dat verweerders ook nog opwerpen dat de geldsommen door den Staat aan Marie Roggeman uitbetaald aan deze laatste eigen zijn; dat bewuste machines haren persoonlijk eigenendom zijn, tengevolge van een wederbelegging of eenen verkoop in betalinggeving door haren echtgenoot in haar voordeel gedaan, dat aldus gefailleerde toen hij die roerende voorwerpen in de fabriek zijner vrouw heeft geplaatst, ze onroerend door bestemming heeft gemaakt;

Overwegende dat die opwerping vergt dat men de toedracht en draagwijde onderzoeken en van art. 1434-1435 B. W. betreffende de wederbelegging en van art. 1428 dat het beheerrecht van den man over de goederen eigen aan zijne vrouw regeit ;

BETREFFENDE ARTIKELEN 1434 en 1435 B. W.

Overwegende dat die artikelen enkel gewag maken van wederbelegging met gelden voortkomende van vervreemdingen van onroerende goederen; dat bijgevolg VOLGENS DE LEIT-TER dier wetsbepalingen enkel penningen voortkomende van dergelijke vervreemdingen het voorwerp eener wederbelegging zouden kunnen uitmaken, zoodat de gelden eigen aan vrouw Kiekens in machines niet zouden kunnen wederbelegd werden, (Laurent B. 21, No 263; — Thiry, No 296);

Maar overwegende dat onder het beheer der wettelijke gemeenschap roerende goederen slechts uitzonderlijk eigen blijven, dat aldus die wetsbepalingen slechts de «quod plerumque fit» in zake wettelijke gemeenschap voorzien, dat ook uit de toenadering dier artikelen met de bewoordingen van art. 1595 blijkt dat die bepalingen geenszins beperkend zijn vermits art. 1595 aan den man toelaat goederen aan zijne vrouw af te staan wanneer hij daartoe eene wettelijke oorzaak heeft zoolwer «de wederbelegging... van haar toebehoorende gelden indien deze gelden niet in gemeenschap vallen» (Aubry et Rau B. V. No 507, nota 88; — Guillaud B. 2, No 473 en 476; — Huc, B. 9, No 201; — Baudry-Lacantinerie B. I. No 382-383; — Arniz, B. 3, No 597; — Pand. Fr. Vo Mariage No 4582; — Troplong, B. 2 No 1155 en Volg, Planiol, B. 3. No 950);

Overwegende dat de letter van de bewoordingen van art. 1434 en 1435 B. W. insgelijks eene wederbelegging in roerende voorwerpen schijnt uit te sluiten;

Maar overwegende dat in de artikelen 1470 en 1595 B. W. de volgende voorkomen : «persoonlijke goederen bij wederbelegging verkregen... goederen afstaat»; dat die algemeene termen ongetwijfeld ook de roerende goederen omvatten en men daaruit besluiten mag dat de wederbelegging ook in roerende voorwerpen mag gedaan worden (Planiol B. 3 No 958; — Baudry Lacantinerie et Surville B. I. No 386; — Guillaud B. 2. No 480; — Huc, B. 9, No 201; Pand. Fr. V° Mariage, No 4583 en volg. No 4617; — Troplong B. I. No 1142).

Overwegende dat het bijgevolg niet te betwisten valt dat de penningen eigen aan vrouw Kiekens op geldige wijze het voorwerp hadden kunnen uitmaken eener wederbelegging in machines;

Maar overwegende dat de wederbelegging eene zakelijke subrogatie zijnde, waarvoor enkel de wilsovereenkomst der echtgenooten van noodde is, de wetgever vereischt heeft dat die onderlinge toestemming zich veropenbaart in den voorschreven vorm; dat die vormvereichten gevegd zijn zoolwer voor de wederbelegging van penningen eigen aan een der echtgenooten als voor de wederbelegging van verkoopprijzen van eigen onroerende goederen (Dall. Prat. V° Communauté entre époux, No 468, 469; — Dall. 1895. 2. 124, notas 4 en 5);

Overwegende dat in zake aankoop ten titel van wederbelegging de wet een dubbele verklaring voorschrijft te weten : 1) Dat de aankoop geschiedt met eigen penningen; 2) dat de aankoop gedaan wordt om te dienen als wederbelegging.

Overwegende dat in onderhavig geval die vormvereichten niet vervuld zijn zoodat — welke ook het inzicht der echtgenooten Kiekens moge geweest zijn — de beweerde wederbelegging niet kan aangenomen worden;

BETREFFENDE ARTIKEL 1595/2° B. W.

Overwegende dat Kiekens slechts voor eene wettelijke oorzaak kwetsieuze machines geldig zou kunnen verkoopen hebben aan zijne echtgenooten;

Overwegende dat de rechtsleer — erinbegrepen Laurent die nochtans de wederbelegging in roerende goederen niet aanneemt — het algemeen eens is om te zeggen dat de verkoop tusschen echtgenooten voor eene wettelijke oorzaak, zoolwer bijv. uit oorzaak van wederbelegging, roerende goederen tot voorwerp mag hebben. (Laurent B. 24, No 33-36; Aubry et Rau, B. V. bl. 351; Guillaud, B. I. No 159; Baudry et Saignat, No 222);

Overwegende dat de wetgever — vreezende dat een echtgenoot met schulden bezwaard zijne goederen zou kunnen onttrekken aan zijne schuldeischers met ze aan den anderen echtgenoot over te maken slechts de verkoop-ping tusschen echtgenooten heeft toegelaten indien ze eene in betalinggeving tot kwijting eener zekere schuld uitmaakt; dat bijgevolg de schuldvordering der vrouw jegens haren man, welke onzeker blijft tot de vereffening der gemeenschap dan ook niet kan aanzien worden als eene wettelijke oorzaak die de verkoop-ping tusschen echtgenooten toelaat;

Overwegende eenzijdig dat vrouw Kiekens vergoeding aan de gemeenschap verschuldigd is ten beloope van de twee derden van den verkoopprijs van het eigen goed door haar aangekocht op 8 April 1919 en ook nog ten beloope van de waardevermeerdering — zoo niet van het bedrag der kosten — voortvloeiende uit de gebouwen opgericht op dien eigendom;

Overwegende dat in dergelijke omstandigheden de schuldvordering tot kwijting derwelke Kiekens beweert die machines aan zijne vrouw verkocht te hebben ongetwijfeld onzeker is zolang de gemeenschap niet vereffend wordt en bijgevolg dan ook niet heeft kunnen dienen tot grondslag van de beweerde in betalinggeving;

Overwegende overigens dat het zelfs niet voldoende is dat de schuldvordering der vrouw ernstig en zeker zij, dat bovendien nog opdat art. 1595/2° van toepassing weze de schuld-vordering onmiddellijk eischbaar moet zijn;

Overwegende derhalve dat enkel de schulden, waarvan de vrouw onmiddellijk jegens haren man de betaling kan eischen — zooals b.v. wanneer de wederbelegging bedongen is bij huwelijks-contract — de inbetalinggeving bij middel van eenen verkoop tusschen echtgenooten toelaten; dat bijgevolg onder het beheer der wettelijke gemeenschap de verkoop door den man aan zijne vrouw gedaan ten titel van wederbelegging nietig is, als wanneer zooals in onderhavig geval de wederbelegging niet verplichtend maar enkel facultatief is voor den man;

Overwegende dat die meening wel is waar hevig betwist wordt dat ze nochtans impliciet aangenomen was door Pothier (Donations entre mari et femme No 88), wiens leer door de opstellers van het burgerlijk Wetboek gevolgd werd, dat die oplossing zich ook praktisch opdringt als zijnde het eenige middel om alle bedrog te keer te gaan. (Verbreking 7.2.1895, Pas. 1895-1-91; Planioi B. 2 No 1501; Baudry, Vente No 216; — Guillooud B. 1 No 154; — Huc. B. X No 43; — CONTRA: Dall. Supp. Vente No 173; Laurent B. 24, No 38; Beudant, No 80; Aubry et Rau B. 4 No 351);

Overwegende dat uit die beschouwingen blijkt dat zelfs indien Kiekens met die machines in de fabriek zijner vrouw te plaatsen het inzicht en de wil heeft uitgedrukt van die machines aan zijne echtgenoot te verkoopen, die verkoop in alle geval krachteloos en nietig zou zijn bij gebrek aan wettige oorzaak;

BETREFFENDE ARTIKEL 1428 B. W.

Overwegende dat onder het stelsel der wettelijke gemeenschap de man beheerder is der goederen eigen aan zijne echtgenoot; dat hij aldus vermag roerende voorwerpen onroerend te maken door bestemming daar dergelijke verrichtingen soms een daad van goed beheer kunnen uitmaken en daar ook de rechten van den man niet dezelfde zijn als de rechten van diegenen welke slechts voorloopig beheeren;

Overwegende dat dergelijke verrichtingen nochtans onderworpen zijn aan de volgende voorwaarden; het roerend voorwerp — behoudens wederbelegging of verkoop tusschen echtgenooten — moet een eigen goed zijn der vrouw en de man moet ook den wil uitdrukken van uitsluitelijk te handelen voor rekening zijner vrouw;

Overwegende dat ter zake bewuste machines den persoonlijken eigendom van vrouw Kiekens niet waren; dat Kiekens bij het plaatsen der machines in de fabriek zijner vrouw ook dergelijken wil niet heeft uitgedrukt;

* * *

Overwegende dat verweerders eindelijk nog aanvoeren dat het plaatsen der machines enkel eene verbetering heeft aangebracht aan den eigendom van vrouw Kiekens; dat die verbetering behoudens het recht op vergoeding ten bate der gemeenschap, eigen is aan vrouw Kiekens zooals het onroerend goed waarvan die verbetering slechts het toevoegsel uitmaakt;

Maar overwegende dat bewuste eigendom slechts gedurende het huwelijk in fabriek verkeerd werd, dat kwestieuze machines er niet in geplaatst werden tot verbetering van dien eigendom maar wel om er uit te baten, dat er ook dient opgemerkt te worden dat Kiekens als hoofd der gemeenschap het genotsrecht op dien eigendom bezat en dat hij aldus in dien eigendom bewuste machines heeft geplaatst juist gelijk hij ze had kunnen plaatsen op eenen eigendom welke hij van een derden persoon zou gehuurd hebben;

Overwegende dat ook dient aangestipt te worden dat ingevolge art. 555 en 560 der wet van 18 April 1851 in geval van failliet van den man, de terugnemingen der vrouw van eigen roerende voorwerpen enkel toegelaten zijn

indien zij haar eigendomsrecht bewijst en bij middel van een authentieke akte hare persoonlijke goederen vereenzelvigt.

Overwegende dat men uit dit alles afleiden moet dat in geval van twijfel nopens dat eigendomsrecht of nopens die eenzelvigheid die twijfel tegen de vrouw moet uitgelegd worden;

Overwegende dat uit voorafgaande beschouwingen blijkt dat indien men aanneemt dat Marie Roggeman eigen penningen bezit, die penningen het voorwerp niet hebben kunnen uitmaken eener wederbelegging in machines of ook niet hebben kunnen dienen tot grondslag van eenen verkoop tusschen echtgenooten; dat het tevens ook niet bewezen is dat Kiekens het inzicht heeft gehad die machines onroerend te maken door bestemming of door de plaatsing van die machines verbeteringen te brengen aan het onroerend goed zijner vrouw en dat zelfs ware dat inzicht bewezen, zulks nog niet zou baten;

Overwegende dat bijgevolg bewuste machines roerend zijn gebleven, van de gemeenschap afhangen en aldus aan de massa der failliet toebehooren en geenszins bezwaard zijn met hypotheek;

Overwegende dat in subsidiaire orde — voor 't geval de hypotheek bewuste meubelen niet zou omvatten — verweerder Sablon ten titel van schadevergoeding een som gelijk aan de waarde der machines vordert;

Maar overwegende dat verweerder Sablon ongetwijfeld heeft moeten weten dat het onroerend goed eigendom van vrouw Kiekens was, dat de fabriek uitgebaat werd door den echtgenoot dezes laatste en dat kwestieuze machines in den eigendom door den man werden geplaatst ten einde de uitbating als fabriek mogelijk te maken; dat in die omstandigheden het aan verweerder behoorde de rechterlijke gevolgen van dien toestand te overwegen des te meer dat de werkende notaris in de volgende bewoordingen neergeschreven in de hypothécaire akte alle verantwoordelijkheid als raadsman der partijen ontkende: «welke verschijners ons notaris hebben verzocht akte te verleenen van navolgende overeenkomst, welke zij onder elkander hebben gesloten zonder tusschenkomst van ons notaris welke zich heeft beperkt met hunne verklaringen te akteeren»;

Overwegende dat Sablon in die omstandigheden niet ernstig aan zijn schuldenaar kan verwijzen van er in toegestemd te hebben dat de hypotheek niet enkel zou slaan op het goed der vrouw en der gemeenschap maar ook nog op de machines welke zich in den eigendom der vrouw bevonden; dat er hier terloops dient aangestipt te worden dat Sablon eene missing begaat als wanneer hij redeneert alsof de gevraagde schadevergoeding eventueel door de massa der failliet zou verschuldigd zijn daar die schadevergoeding slechts een schuldvordering in de massa zou zijn en bijgevolg pond pondsgewijze betaalbaar;

Overwegende dat niet de rechtbank maar wel het Hof voor wien het beroep tegen het bevelschrift gebracht is, bevoegd is om uitspraak te doen over de kosten der rechtspleging in kortgeding;

Om die redenen,

De Rechtbank,

Alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende verklaart de exceptie van aanhangigheid ongegrond, wijst ze af;

Zegt voor recht dat kwestieuze machines aan de failliet Kiekens toebehooren;

Machtigt derhalve den curator om tot de verkoop-ping dierzelfde over te gaan ten uitsluitende voordeele der massa;

Verklaart de vraag strekkende tot schadevergoeding door Sablon ingeleid ongegrond en bijgevolg verwerpt ze,

Veroordeelt verweerders tot de kosten op taxaat;

Verklaart onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande alle verhaal en zonder borg, uitgenomen wat de kosten betreft.

VREDEGERECHT VAN MOL

12 SEPTEMBER 1933.

Vrederechter : M. G. Lannoy.

Pleiters : Mters Verachtent en Van Genechten.

PACHTWETGEVING. — MONDELINGE PACHT-OVEREENKOMST. — VERKOOP VAN VERPACHT GOED. — OPZEGGING TWEE JAAR OP VOORHAND DOOR KOOPER. — GELDIGHEID.

Een mondelinge pachtovereenkomst bestaande tusschen eigenaar en pachter die bijgevolg geen bepaalde dagteekening draagt, is voor den koper een res inter alios acta.

De koper kan, mits naleving der bepalingen der wet van 7 Maart 1929, in dergelijk geval opzegging doen twee jaar op voorhand.

Vos t/ Van Nueten.

Gezien de inleidende dagvaarding van deurwaarder Emiel Tirmarche te Mol, in dato 3 Augustus 1933, geboekt; gezien de processtukken;

gehoord partijen in hunne middelen.

Overwegende dat de eisch strekt tot geldig verklaring der pachtopzegging, bij aangeteekenden brief in dato 17 April 1931 gedaan, door aanlegger aan verweerder, en gevolgenlijk tot onmiddellijk ontruiming van het gehuurde goed;

Overwegende dat aanlegger bij akte verleenden voor Notaris A. Van Hoof te Geel op 1 April 1931 en geregistreerd, heeft aangekocht van Jos. Berghmans een perceel land gelegen te Geel-Winkelom, wijk K, nrs 29, 30, 372 en 375, waarvan een deel, zijnde ongeveer 1 Ha., in pacht aan den verweerder mits eene jaarlijksche huur van 600 frank;

Overwegende dat aanlegger bij aangeteekenden brief van 17 April 1931 en geregistreerd aan huurder-verweerder opzegging deed van dit perceel voor 15 Oogst 1933;

Overwegende dat de pachtovereenkomst bestaande tusschen den vroegeren eigenaar Berghmans en den huurder-verweerder, mondeling is, en bijgevolg geen bepaalde dagteekening draagt, en voor den aanlegger eene res inter alios acta is;

dat diensvolgens ingevolge de bestaande wetgeving, de aanlegger na den kwestigen grond afgekocht te hebben, het recht had opzeg te doen aan den huurder-verweerder mits naleving der voorwaarden voorzien in de wet van 7 Maart 1929 (Zie Van Dievoet, bl. 81; Gourdet et Closon: Le Bail à ferme bl. 107);

Overwegende dat de opzeg gedaan bij aangeteekenden brief van 17 April 1931, met verzoek van ontruiming voor 15 Oogst 1933, voldoet aan de voorschriften der wet van 7 Maart 1929, zoowel voor wat den vorm betreft als voor den bepaalde termijn, en dat hij bij gevolg geldig is;

Overwegende dat dit alles niet betwist wordt door verweerders;

OM DEZE REDENEN,

Wij, Georges Lannoy, Vrederechter van het Kanton Mol, bijgestaan van onzen Griffier Karel Raeymaekers, beslissende tegensprekelijk en in eersten aanleg, verklaren den opzeg gedaan door aanlegger aan verweerder, bij aanbevolen brief van 17 April 1931, met verzoek het gehuurde goed te ontruimen voor 15 Oogst 1933 volkomen geldig en in overeenstemming met de wet van 7 Maart 1929;

Zeggen diensvolgens dat verweerder het kwestige perceel onmiddellijk zal ontruimen en ter vrije beschikking zal stellen van aanlegger; dat bij gebreke zulks te doen, aanlegger gemachtigd is, om met alle middelen van recht er bezit van te nemen.

Verklaren dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande alle verzet en zonder borgstelling.

Veroordeelen verweerder tot de kosten van het geding berekend op 82 frank, kosten van registratie en betekening van dit vonnis niet ingegrepen.

NOTA : De inhoud van het vonnis geeft niet voldoende het belang weder der rechtskwestie die hier moest beslecht worden en trouwens impliciet door den Heer Vrederechter werd opgelost.

Het gold hier een pacht na 30 Maart 1929 (datum van het inwerking-treden der wet op de verpachting der landelijke eigendommen) aan een nieuwen pachter toegestaan.

Ingevolge art. 6 lid. 2 dezer wet heeft de eerste ingebruiknemer niettegenstaande elk strijdig beding of gebruik, recht op een pacht van ten minste negen jaar.

De vraag werd nu gesteld of een pachter die slechts een mondelinge overeenkomst had, deze gedurende negen jaar tegenover den koper van het verpachte goed kon doen gelden.

Er wordt bij art. 3 der pachtwet voorzien dat de verkrijger van een verpachten landeigendom den pachter niet mag uitzetten, zelfs indien de pacht niet authentiek is of geen vasten datum heeft zonder opzegging te doen ten minste twee jaar vóór het tijdstip bepaald voor het vertrek.

Kan de koper hiervan gebruik maken tegenover een eersten ingebruiknemer en den duur der wettelijke negenjaarpacht dus verkorten?

Het hierboven aangehaalde vonnis beslist in bevestigenden zin. (vlg. in zelden zin. «Het lot der eerste ingebruikneming van een landeigendom in geval van verkoop» door Mr L. Vander Linden, Rechtsk. Tijdschrift, 1932, blz. 586).

Een tweede vraag waarop insgelijks impliciet werd geantwoord is de volgende: Wanneer in de verkoopvoorwaarden de pacht wordt vermeld en de pachter zelfs wordt vernoemd, is het bestaan der pacht niet voldoende ter kennis van den koper gebracht en verkreeg ze dan zelfs geen vasten datum?

Hierop wordt niet uitdrukkelijk geantwoord, doch uit de uitspraak van den rechter blijkt ten overvloede dat hij zulke vermelding als onvoldoende aanziet, dit ongetwijfeld met des te meer reden daar in de verkoopvoorwaarden niet werd gezegd dat de pachter «een eerste ingebruiknemer» was.

Dat alles laat het gebeurlijk recht van den pachter op schadevergoeding tegenover den verpachter-verkoper onaangeroerd.

Edg. V. D.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

4e KANTON — 9 MEI 1934

Vrederechter : M. De Keyser.
Pleiters : MM. Van Heurck en Victor.

AUTEURSRECHT. — PUBLICERING. — TIJD-SCHRIFT. — ZEDELIIKHEIDSGEHALTE. — RECHT VAN DEN SCHRIJVER. — SCHADE.

De auteur heeft het recht de publicering van zijn werk te verbieden in een tijdschrift, dat zich vooral richt tot een publiek, dat de schrijver voor zijn werk ongewenscht acht.

Dit is des te meer het geval, wanneer bedoeld tijdschrift allen kunstzin mist.

De schade door deze publicering geleden, moet berekend worden met in acht neming van al de omstandigheden der zaak, namelijk de faam van den schrijver.

M. D. G. t/ N. V. P.

Gehoord partijen in middelen en besluiten. Aangezien de vraag er toe strekt om verweerder te doen veroordeelen tot betalen eener som van 1500 frank ten titel van schadevergoeding.

Aangezien deze vordering hare aanleiding en oorzaak vindt in de volgende feiten en omstandigheden :

Verweerder zet ineen, drukt en geeft uit een geïllustreerd weekbladje, getiteld «Mon Copain»; in het nummer van 21 Januari i.l. verscheen daarin onder meer en onder de rubriek : «Anthologie de mon copain», een gedeelte van het toneelstuk «Escorial», geschreven door aanlegger;

voor het drukken en uitgeven van dit werk had verweerder noch toelating gevraagd noch verkregen; om reden van dit alzo handelende beweert aanlegger aanspraak te mogen maken op eene vergoeding van 1500 frank, zijnde dit bedrag de waarde van de schade welke hij daardoor geleden heeft.

Aangezien verweerder betoogt, dat zij die gevraagde vergoeding of welke andere ook niet verschuldigd is en tracht zich over haar vergrijp te verontschuldigen met er op te wijzen, dat zij bedoeld werk van aanlegger alleen maar overgenomen heeft van zeker maand-schrift, genaamd «La Renaissance d'Occident» dat het inlaschte in zijn maandnummer van Maart 1928 en dat deze «revue», waaraan aanlegger meewerkt of meewerkte, geen verbod oplegde om wat daarin verscheen, verder uit te geven en openbaar te maken, vermits dit zelfde maand- — Maart — nummer enkel maar verkondigt, dat «la reproduction des articles publiés par la revue est interdite sans indication de la source».

Dat die verontschuldiging evenwel volkomen onbevredigend is, want verweerder heeft bij haar publiceren heelemaal verwaarloosd te vermelden dat zij het uittreksel van «Escorial» overnam van «La Revue d'Occident»; dit laatste heeft ze slechts gedaan in haar weeknummer van 11 Februari 1934, nadat ze vanwege aanlegger eene aanschrijving ontvingen had tot betaling eener vergoeding, zoodat de inbreuk aan aanleggers recht onverminderd staan blijft; dat het daarom ook volkomen onnoodig is verder te onderzoeken in hoeverre «La Revue d'Occident» recht kon verkregen hebben, om wat door haar gepubliceerd werd, verder tot publiekmaking te laten gebruiken.

Aangezien er dus nog maar alleen na te gaan is of er rechtvaardigheidshalve aan aanlegger eene vergoeding dient toegekend te worden om het hem aangedane ongelijk te herstellen, en zoo ja, dewelke; dat het bedrag dier vergoeding, inderdaad zooals aanlegger het voorhoudt, moet gemeten worden in verhouding tot de grootheid van de ondergane schade.

Indien zij nu wel aanneemt dat zij haar recht te buiten is gegaan, meent verweerder toch dat de fout, welke zij alzo bedreven heeft, van louter theoretischen aard is, die het bestaan van alle denkbare schade in hoofde van aanlegger uitsluit.

Deze laatste daarentegen beweert, dat hij door het vergrijp van verweerder wel eene merkelijke schade geleden heeft, moreel verlies zoowel als geldelijk. Heel begrijpelijk is het dat een schrijver zijn werk voorbestemt om bij voorkeur gelezen te worden door dit publiek, waarvan hij verwacht, met of zonder reden, dat hij ervan begrepen en misschien ook wel gewaardeerd worden zal, al heeft hij dan nog geene zekerheid dat hij, indien hij zijn werk publiek uitgeeft, alleen die lezers bereikt zal.

Daaruit volgt dan ook dat die schrijver het recht heeft de verkondiging van zijn werk te ontzeggen aan diegenen die met het uitgeven dat ze doen zich vooral wenden tot een leesklienteel, welke de schrijver voor zijn werk ongewenscht acht.

In die orde van gedachte komt het meer dan natuurlijk voor dat een werk als «Escorial» heelemaal niet geschikt is om door te kunnen gaan als volksliteratuur en het dan ook wel begrijpelijk is, dat aanlegger er geenszins op gesteld was, dit werk te zien overdrukken in een weekbladje als «Mon Copain», waarvan hij meent dat het «gelezen wordt in kazernen, kapperssalons, fabrieken, enz.», het te laten opnemen samen met allerlei ander geschrijf, op- en overnamen, waaraan kunstzin volstrekt

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD!

